

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/21857 GK 29

7/29970

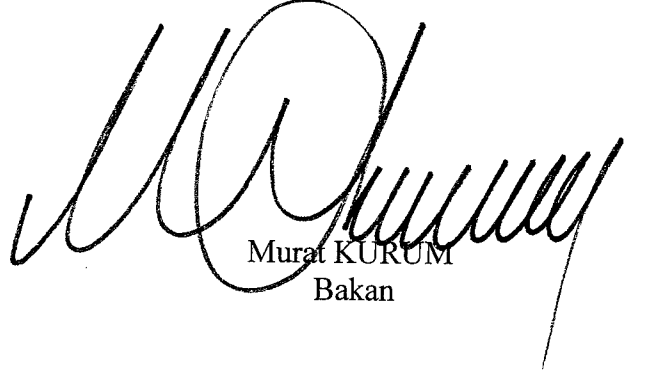
Sayı :30824082-610/13727297
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

06 Ekim 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN EVRİM RIZVANOĞLU'NUN
TBMM 7/32141 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

- 1) İSKİ Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açık uyarıya rağmen, Terkos Barajı'nın uzun mesafeli koruma alanı içinde kalan ve içme suyu taşıyan dereleri barındıran bu projeye neden "ÇED olumlu" kararı verilmiştir? Bu karar kamu yararı ve halk sağlığı yönünden nasıl açıklanmaktadır?
- 2) İSKİ'nin açıkça "risk oluşturur" dediği Ayazma Deresi, Sınır Deresi ve bağlı vadilerin geçtiği proje sahasında, yeraltı ve yüzeysel suların kirlenme, yön değiştirme veya kuruma riskine karşı Bakanlığınızca hangi bilimsel inceleme ve denetim süreçleri yürütülmüştür?
- 3) Nihai ÇED raporuna göre yaklaşık 41.751 ağacın kesileceği hesaplanmıştır. Bu durum, Anayasa'nın 169. maddesinde açıkça belirtilen "Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez" hükmüyle nasıl bağdaştırılmaktadır?
- 4) ÇED alan hem orman arazisi, hem de imar planı dışında kalan bir alandır. Bu durum Orman Kanunu, Su Kanunu, İSKİ Yönetmeliği ve İmar Kanunu açısından hangi gerekçelerle uygun görülmüştür?
- 5) Söz konusu proje sahası, İstanbul'un Marmara Havzası içindeki en hassas bölgelerden biri olmasına rağmen, neden kümülatif etki analizi yapılmamıştır?
- 6) Proje dosyasında, kesilecek ağaçların "döner sermaye bedeli" karşılığında kesileceği ve gerekirse taşınacağı belirtilmiştir. Ormanların ekonomik karşılığı ödenince doğa tahribatı meşru sayılmakta mıdır? Bu anlayış, Anayasa'nın 56. maddesinde güvence altına alınan sağlıklı çevrede yaşama hakkı ile nasıl bağdaştırılmaktadır?
- 7) İstanbul'un yaklaşık üçte birine içme suyu sağlayan Terkos Gölü, zaten Kanal İstanbul ve diğer altyapı projeleri nedeniyle kuruma ve tuzlanma riskiyle karşı karşıyadır. Bakanlığınız bu riskleri önleme, izleme veya azaltma yönünde herhangi bir havza temelli planlama çalışması yürütmekte midir?
- 8) ÇED olumlu kararının verildiği bu proje, iklim değişikliğiyle mücadele, su güvenliği, korunan alanların bütünlüğü, biyolojik çeşitlilik ve halk sağlığı politikalarınız ile örtüşmekte midir? Bu projeye onay verilirken Bakanlığınız hangi strateji belgelerini esas almıştır?

CEVAPLAR

1,2) İstanbul İli, Çatalca İlçesi, Karacaköy ve Ormanlı Mahallesiinde Karanfil Mining Metalurji İnş.San. Ltd. Şti. tarafından yapılması planlanan 44579 Ruhsat Numaralı (ER 2160199) IV. Grup Silis (Kuars) Kum Ocağı ve Yıkama- Eleme Tesisi Kapasite Artışı ve İlave Kırma Tesisi projesi ile ilgili olarak Bakanlığımıza başvuru yapılmış, söz konusu projede 246,86 hektarlık ruhsat sahasında geçmiş dönem temin edilen ÇED kararları doğrultusunda ocak ve yıkama-eleme tesisinde kapasite artışının yapılması ve kırma ünitesinin ilave edilmesi planlanmıştır.

Söz konusu projede, 23,17 hektarlık ÇED alanının 142,41 hektar arttırılarak 165,58 hektara çıkarılması talep edilmiştir. Ancak, 19.02.2025 tarih ve E-11255029-000-1663975 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü görüşü “ÇED talep alanının; kısmen Terkos Barajı uzun (2000 m. - 5000 m.) mesafeli koruma alanında, kısmen Terkos Barajı uzun (5000 m.-H.Sınırı) mesafeli koruma alanında kaldığı, imar planı sahası dışında bulunduğu, ÇED talep alanı içerisinde Ayazma Deresi, Sınır Deresi ve bu derelere bağlanan çok sayıda vadi tabanı geçtiği belirtilmiş olup, havza içinde yapılacak madencilik faaliyetinin söz konusu dereler açısından risk oluşturduğu belirtilmiş ancak söz konusu talep sahasında yapılacak madencilik çalışmaları nedeniyle faaliyetten kaynaklı çevre kirliliğine sebep olacağı, içme suyu havzasının ve su arzının olumsuz etkileneneceği ön görüldüğü” olarak Bakanlığımıza iletilmiştir.

Bu öngörüye istinaden talep edilen ÇED alanı için İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi Öğretim üyeleri tarafından hazırlanan Akademik Değerlendirme Raporu doğrultusunda ÇED Talep alanı sınırlarından Saya ve Sınır Dereleri çıkarılmış ve nihai ÇED Alanı 165,58 ha'dan 99,08 hektara düşürülmüştür. Ayrıca Tarım ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü) 05.02.2025 tarih ve E-22549675-611.02[611.02]-5528910 sayılı yazısı ile söz konusu proje için olumlu görüş bildirmiştir.

Ayrıca, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde Çevre Mevzuatında belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20'nci maddesi uyarınca idari para cezası uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise 15'nci maddesi kapsamında kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmakta ayrıca çevre kirliliğine sebebiyet verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmaktadır.

Bu kapsamda; Bakanlığımızca İstanbul İlinde 2025 yılında toplam 3.167 çevre denetimi gerçekleştirilmiş olup; Çevre Kanunu'na aykırı faaliyette bulunan 208 tesise 215.759.960 TL idari para cezası uygulanmıştır. 45 tesisin faaliyeti durdurulmuştur. Su kirliliğinin önlenmesine yönelik ise 570 çevre denetimi gerçekleştirilmiş olup; 33 tesise 34.002.521 TL idari para cezası uygulanmıştır.

3,4) ÇED Yönetmeliğinin EK I Listesinde yer alan ve Bakanlığımıza müracaatta bulunan projelerle ilgili olarak Yönetmeliğin 8. maddesi gereğince projeye özgü ilgili kurum ve kuruluşlardan oluşan bir İnceleme-Değerlendirme Komisyonu teşkil edilmektedir. ÇED sürecinde sunulan tüm rapor, dosya ile diğer tüm bilgi ve belgeler bu komisyon tarafından incelenip değerlendirilmekte, Bakanlığımızca da bu komisyon tarafından yapılan inceleme ve değerlendirmeye göre ÇED Yönetmeliği kapsamında karar verilmektedir. Komisyon üyesi kurumlardan Tarım ve Orman Bakanlığı (Orman Genel Müdürlüğü) ve diğer komisyon üyesi kurumların olumlu görüşleri doğrultusunda iş ve işlemler yapılmıştır. Projeye ait ÇED raporunda da Ocak üretim faaliyetlerinin tamamlanması sonrasında saha için hazırlanan rehabilitasyon projeleri kapsamında tekrar ağaçlandırılarak terk edileceği taahhüt edilmiştir.

5) Kümülatif etki; yapılması planlanan projenin, planlandığı alan ile projeden doğrudan etkilenecek alanlar veya kaynaklar üzerinde oluşturabileceği çevresel risk ve etkilerinin; mevcut, planlanan veya proje ile doğrudan ilgisi olabilecek diğer faaliyetlerle birlikte belirlenmesi ve analiz edilmesi olarak tanımlanmakta olup, ÇED Talep alanı sınırları baz alınarak 1 kilometrelik sınır alana kümülatif etki değerlendirme alanı olarak belirlenmiştir. Proje sahası incelendiğinde sahanın yaklaşık 1,0 km Kuzeydoğusunda "Akdağlar Mad. San. ve Tic. A.Ş." tarafından işletilmekte olan ve 23.07.2019 Tarihinde ÇED Olumlu kararı verilen "Sicil 49958 Nolu Kuvars Kumu Ocağı Kapasite Artışı ve 2 Adet Kırma-Yıkama-Elleme Tesisi İlavesi Projesi" bulunmaktadır.

Söz konusu projede, açık ocak madenciliği, mekanize kazı (patlatmasız) açık ocak madenciliği yöntemi üretim yapılacak olup, tesiste herhangi bir kimyasal kullanılması söz konusu değildir.

Proje kapsamında oluşacak; atık su, gürültü, trafik yükü, emisyon, evsel nitelikli katı atıklar, ambalaj atıkları mevcut kirlilik yüküne ilave olacaktır. Proje alanı çevresinde yer alan madencilik faaliyetlerinden kaynaklı toz emisyonu, gürültü vb. çevresel etkiler için proje etki alanı içerisinde kalan faaliyetler incelenmiştir. Ayrıca proje etki alanında hava kalitesi katkı değerlerini etkileyebilecek yerleşim yeri ve etki alanındaki haneler için yıllık toz emisyonu hesaplanmıştır. Modelleme sonucunda kontrollü çalışma esnasında yerleşim yerlerindeki toz emisyonu yönetmelik sınır değerlerinin altında oluşacaktır. Proje kapsamında oluşacak toz emisyonun engellenmesi/azaltılması konusunda ilgili yönetmelikler hükümlerine uyulacağı taahhüt edilmiştir.

6) Orman Kanunu kapsamında yetkili kurum ve komisyon üyesi kurumlardan Tarım ve Orman Bakanlığı (Orman Genel Müdürlüğü) ve diğer komisyon üyesi kurumların olumlu görüşleri doğrultusunda iş ve işlemler yapılmıştır.

7,8) Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) bir izin olmayıp, gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları kapsamakta olup ÇED Yönetmeliği hükümlerine göre verilen ÇED Kararı sonrasında projenin niteliği ve proje alanının vasfına göre ilgili kurum ve kuruluşlardan da gerekli izin, onay, ruhsat ve/veya görüşler alınmadan bir projede faaliyete başlanması mümkün olmamaktadır.